

Katedra sociálních věd

Filosofická fakulta, Univerzita Pardubice

POSUDEK OPONENTA NA BAKALÁŘSKOU PRÁCI

TÉMA: Etnografie resocializace odsouzených

AUTOR: Eliška LAKSAROVÁ

VEDOUČÍ BP: Mgr. Tomáš Ryška, Ph.D.

OPONENT BP: PhDr. Adam Horálek, Ph.D.

Slečna Eliška Laksarová předložila práci, kterou lze ocenit již za „statečnou“ volbu terénu. Je až s údivem, že se studentka rozhodla pro výzkum za zdi věznic, byť té s nejmírnějším režimem. Jak již název práce napovídá, autorka se snaží provést etnografii resocializace odsouzených. Byť resocializace samotná by se hodila spíše jako práce na oboru sousední katedry věd o výchově, autorka si klade za cíl na tuto problematiku nahlížet antropologicky. Jelikož se jedná o bakalářskou práci, je nutné tento pokus ocenit, i když se příliš nevyvedl v několika částech práce.

K pozitivům práce bych rozhodně zařadil na první místo jazykové dovednosti autorky. Jazyk, kterým je práce psaná, je neobyčejně čtivý a zvolený narativní styl zpsůbuje, že se práce čte opravdu jedním dechem. Po krátkém zamyšlení, proč se práce četla tak dobře, docházím k neblahému zjištění, a to, že v mnoha předmětných částech práce autorka zcela opomenula citovat. Text sice plyne, ale je zřejmé, že v mnoha případech autorka přebírá názory nebo informace ze zdrojů, které ale řádně v příslušných místech necituje. Příkladem budiž část práce na stranách 22-27 (5 stran od citace Mezníka po Mařádka), která spadá ještě do teoretické části, kde autorka necituje jedinou informaci. Těžko si lze představit, že by autorka vše na peti stranách přebírala od jednoho autora, ale současně je z textu patrné, že se nejedná ani o úmyslný záměr necitovat zdroje. Přestože považuji tento nedostatek za závažný a v celkovém hodnocení jej musím zohlednit, práci jako celek tím rozhodně neodsuzuji. Obdobně kriticky se stavím i k antropologičnosti práce, kdy autorka pracuje (dle seznamu literatury) se 16 zdroji, avšak jen jeden lze považovat za skutečně antropologický, a to práci Clifforda Geertze Interpretace kultur, ze které ale autorka vhodně přistupuje ke své práci jako ke zhuštěnému popisu a přebírá z ní i několik dalších vhodných myšlenek společně s neuniverzalistickým pojetím resocializace a trestu převzatého od M. Foucaulta. Ostatní práce jsou spíše resocializačního, tedy pedagogického, psychologického nebo sociologického zaměření. To samo o sobě bych rozhodně nekritizoval, pokud by se ale autorka odvážila a s použitou literaturou vedla patřičný antropologický diskurz, což ale neučinila. Zde tedy spatřuji hlavní nedostatek, kvůli kterému by práce byla vhodnější právě např. na katedře věd o výchově. Autorka přejímá mnoho termínů a pracuje s nimi automaticky, namísto aby s nimi polemizovala nebo z antropologického hlediska se vůči nim vymezovala nebo je reinterpretovala (u některých, jako je např. prizonizace, se to vyloženě nabízelo).

V praktické části se autorka opírá o tři polostrukturované rozhovory, které provedla za zdi věznic se třemi odsouzenými. Autorka využila pomoci zaměstnance věznic při výběru účastníků a z pěti vybraných jí tři přikývli na spolupráci. Práce je tak založena na třech rozhovorech se třemi odsouzenými, přičemž každý trval přibližně hodinu a půl. Fakt, že se autorka nebála provádět výzkum

v takovém prostředí, jednoznačně oceňuji. Stejně tak oceňuji její velmi kvalitní a po jazykové stránce až líbivý popis vlastních zážitků, podrobnou, ač anonymizovanou charakteristiku dotázaných a rozbor rozhovorů. Na druhou stranu by bylo určitě užitečnější, kdyby se práce nezakládala jen na třech rozhovorech, ale kdyby autorka s dotyčnými provedla rozhovorů více, ideálně v delším časovém období.

Praktická část práce si stanovuje celkem pět výzkumných otázek. Již to samo o sobě je poněkud zavádějící, neboť se to projevuje na tematické roztržitosti rozhovorů bez ústřední otázky a „linie“, která by textem procházela. Autorka sice v závěru práce odpovídá na dílčí otázky, ale i přes to není patrné, co z té práce vyplývá jako celku, tedy jak jsou výsledky ve shodě s názvem práce apod.

Ať už roztržitost výzkumných otázek nebo nedostatečná práce se zdroji v textu jsou nedostatky, kterých se, doufám, autorka v další práci vyvaruje. Naopak věřím, že autorka se bude tomuto zajímavému tématu nadále věnovat a vnese do něj více antropologického pohledu.

Celkově práci hodnotím kladně a doporučuji ji k obhajobě a navrhuji známku **velmi dobře**.

V Pardubicích dne 19.7.2016

PhDr. Adam Horálek, Ph.D.